

Ne írjon nekünk, nélkülünk!

Hogyan vonjunk be értelmi fogyatékosággal élő embereket könnyen érthető szövegek készítésébe?

Az egész életen át tartó tanulás programja

Inclusion Europe

Készült „Az egész életen át tartó tanulás lehetőségei értelmi fogyatékosággal élő felnőttek számára” projekt keretében

Jelen projekt az „Utak a felnőttképzésben értelmi fogyatékossgal élő emberek számára” (2007-2009) projekt eredményeire épít.

A projektben az alábbi szervezetek vettek részt: Inclusion Europe (Belgium) – Atempo (Ausztria) – Me Itse Ry (Finnország) – Nous aussi (Franciaország) – UNAPEI (Franciaország) – Büro für Leichte Sprache of Lebenshilfe Bremen (Németország) – Inclusion Ireland (Írország) – VILTIS (Litvánia) – PFENACERCI (Portugália) – Enable Scotland ACE (Skócia)

Az „Utak a felnőttképzésben értelmi fogyatékossgal élő emberek számára” című projektben résztvevő partnerek 2 további kiadványt készítettek:

1. Információ mindenkinek –
A könnyen érthető kommunikáció európai alapelvei
2. Az élethosszig tartó tanulás oktatóinak képzése

A kiadványok letölthetők a www.life-long-learning.eu internetes címről.

Készült az Európai Unió Egész életen át tartó tanulás programjának és az Emberi Erőforrások Minisztériumának támogatásával.

Borító: OrangeMetalic

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez.

Ez a kiadvány (közlemény) a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért.

Tartalom

Miért van szükség könnyen érthető szövegekre?	5
Miért fontos az értelmi fogyatékossgal élők emberek bevonása a könnyen érthető szövegek készítésébe?	6
Miért készült ez a kiadvány könnyen érthető nyelven?	6
Néhány tanács a szakembereknek mielőtt elkezdi a közös munkát értelmi fogyatékossgal élő emberekkel	7
Könnyen érthető szövegalkotás	8
1. Könnyen érthető szöveg létrehozása	8
a. A téma kiválasztása	8
b. Az írás megkezdése előtt	9
c. Az első vázlat elkészítése	9
d. Az első vázlat elkészítése után	10
2. Bonyolult szöveg fordítása könnyen-érthető nyelvre	10
Az elkészített szöveg ellenőrzése	11
Néhány tipp a lektoráláshoz	12
Az elkészített szöveg véglegesítése	14

Miért van szükség könnyen érthető szövegekre?

- Az értelmi fogyatékosággal élő emberek éppen olyanok, mint bárki más.
Sok mindenre képesek az életben,
ha megkapják a megfelelő támogatást.
- Az értelmi fogyatékosággal élő emberek nehezebben értenek és tanulnak meg új dolgokat.
Ezért fontos számukra, amennyire csak lehetséges,
könnyen érthető tájékoztatást adni.
- Ahogy mindenki másnak,
az értelmi fogyatékosággal élő embereknek is
joguk van megfelelő információkhoz jutni.
A fogyatékos személyek jogairól szóló
ENSZ egyezmény is ír erről.
Az Egyezmény 9. cikke kimondja,
hogy a fogyatékos emberek számára
elérhető információkat kell biztosítani.
A megfelelő tájékoztatás segít
eligazodni az információk között.
Segít, hogy önállóan tudjunk választani
és dönteni az életben.
- Ha az értelmi fogyatékosággal élő emberek
nem kapják meg a megfelelő tájékoztatást,
azzal nem veszik őket figyelembe.
Így a körülöttük lévő dolgokba
nem fognak tudni bekapcsolódni.
Meg kell várniuk,
hogy helyettük mások válasszanak és döntsenek.

- Megfelelő tájékoztatást adni azt jelenti, hogy könnyen érthető információkat adunk. Ehhez szabályokat kell követni. Ezekről a szabályokról egy másik kiadványunkban részletesen írunk.

A kiadvány címe:

„Információ mindenkinek –

A könnyen érthető kommunikáció európai alapelvei”

Fontos, hogy számukra az információk világosak és érthetőek legyenek.

Miért fontos az értelmi fogyatékosággal élők emberek bevonása a könnyen érthető szövegek készítésébe?

Az értelmi fogyatékosággal élő emberek tudják a legjobban, hogy mi a jó nekik.

Ők tudják a legjobban, mire van szükségük ahhoz, hogy az információkat megértsék.

Ne készítsünk úgy könnyen érthető szöveget, hogy a szöveg elkészítésébe nem vonunk be értelmi fogyatékosággal élő embereket.

Miért készült ez a kiadvány könnyen érthető nyelven?

Tájékoztassuk a kiadvány készítésébe bevont értelmi fogyatékosággal élő embereket,

a kiadvány készítésének különböző lépéseiről.
Gyakran az érintettek maguktól nem tudják,
mikor és hogyan tudnának részt venni
a kiadványok készítésében.

Ezért döntöttünk úgy,
hogy ezt a kiadványt könnyen érthető nyelven írjuk meg.
Így az értelmi fogyatékosággal élő emberek megérthetik,
milyen szerepük lehet
a könnyen érthető szövegek készítésében.

Néhány tanács a szakembereknek mielőtt elkezdik a közös munkát értelmi fogyatékosággal élő emberekkel

1. Győződjünk meg róla,
hogy az értelmi fogyatékosággal élő emberek
tisztában vannak azzal, hogy:
 - mit kell tenniük,
 - mi a szerepük,
 - hogyan zajlik az egész eljárás.
2. Készüljünk fel a szokásosnál lassabb munkára!
Számoljunk ezzel a munka hosszának tervezésénél.
3. Az értelmi fogyatékosággal élő emberek számára
a szövegírás vagy ellenőrzés komoly munka.
Ha gyakran végzik,
ennek a munkának a szakértőjévé válnak.
A szakértői munkát lehetőség szerint meg kell fizetni.

Lehetőség szerint vonjuk be a költségvetésbe az értelmi fogyatékossgal élő emberek munkájának finanszírozását!

Könnyen érthető szövegalkotás

Kétféle könnyen érthető szöveget különböztetünk meg.

1. Könnyen érthető szöveg írása egy konkrét témáról.
2. Bonyolult szöveg fordítása könnyen érthető nyelvre.

1. Könnyen érthető szöveg létrehozása

a. A téma kiválasztása

Vonjunk be értelmi fogyatékossgal élő embereket a téma kiválasztásába.

- Kérdezzük meg az érintetteket az információkkal kapcsolatos szükségleteikről!
- Vonjuk be őket azokba a testületekbe vagy bizottságokba, amelyek arról döntenek, mi jelenjen meg könnyen érthető formában!
- Tájékoztassuk őket az általában történekről és figyeljük meg, mi érdekli őket!

b. Az írás megkezdése előtt

Ha saját könnyen érthető szöveget készítünk,
a szöveg írásába az elejétől vonjunk be
értelmi fogyatékossgal élő embereket.
A legjobb, ha az elejétől bevonjuk az érintetteket.

Üljünk le velük és beszéljük át az alábbiakat:

- Mi a téma?
- Miről érdemes beszélni ebben a témában?
- Hogyan mutassuk be a témát?

Ezeket azért fontos megbeszélni,
hogy olyan könnyen érthető szöveg készüljön,
mely érdekes és hasznos
az értelmi fogyatékossgal élő emberek számára.

c. Az első vázlat elkészítése

Közösen döntsük el,
hogy ki készíti el az első vázlatot:

- Az értelmi fogyatékossgal élő személy egyedül.
- Ön és az értelmi fogyatékossgal élő személy együtt.
- Ön egyedül.

A választott téma néha kifejezetten nehéz lehet,
vagy ismeretlen azok számára,
akikkel együtt dolgozunk.

Például ilyen téma a jog -
és a cselekvőképesség kérdése.

Ebben az esetben,
az értelmi fogyatékossgal élő személyek dönthetnek úgy,

hogy csak akkor kapcsolódnak be a munkába,
ha elkészült az első könnyen érthető vázlat.
Arra a kérdésre, hogy ki írja meg az első vázlatot,
a válasz attól függ, hogy:
-mennyire nehéz a szöveg,
-az Ön és az érintettek tapasztalatától,
-a rendelkezésre álló idő és a költségvetés nagyságától,
-az Önök kapcsolatától.

d. Az első vázlat elkészítése után

Miután elkészült az első vázlat,
kérjük meg értelmi fogyatékossgal élő embereket,
hogy ellenőrizzék azt.

További információt

„Az elkészített szöveg ellenőrzése” pontban talál.

2. Bonyolult szöveg fordítása könnyen-érthető nyelvre

Ebben az esetben két lehetőség közül választhatunk:

1. Önállóan készítjük el a könnyen-érthető fordítás első vázlatát.

Majd ezután kérjük meg az érintetteket a lektorálásra.

További információt

„Az elkészített szöveg ellenőrzése” pontban talál.

2. A kezdetektől értelmi fogyatékossgal élő emberekkel
dolgozunk együtt.

Együtt olvassuk el a szöveget.

Megnézzük mennyi érthető a szövegből számukra.

A többit elmagyarázzuk nekik.

Ezután közösen készítjük el a könnyen érthető változatot.

Ez a munkamódszer valószínűleg sokkal több időt igényel,
mint az első,
de sokkal inkább résztvevővé teszi
az értelmi fogyatékossgal élő embereket.

Az elkészített szöveg ellenőrzése

Az értelmi fogyatékossgal élő emberek tudják a legjobban,
hogymi a jó nekik.
Ők a szakértők abban,
hogymeldöntsék,
hogyma szöveg könnyen érthető-e, vagy sem.
Ezért fontos az érintetteket megkérni
a szöveg ellenőrzésére.
Ezt „lektorálásnak” hívjuk.

Konkrétan, a következőket tehetjük:

- Kérjük meg a résztvevőket,
hogymjelöljék meg a zavaró szavakat vagy kifejezéseket,
amikor olvassák a dokumentumot.
- Kérdezzük meg,
hogyma szöveg megértéséhez szükségük van-e
további információra.
- Kérjük meg őket,
hogymjelezzék észrevételeiket írásban vagy szóban.
Olvadás közben is leírhatják
a szöveggel kapcsolatos kérdéseiket.

Néhány tipp a lektoráláshoz:

- Egyénileg és csoportosan is vizsgáljuk meg a könnyen érthető szöveget.
- Fontos, hogy olyan ember is nézze át a szöveget, aki nem vett részt a megírásában.
- Hasonlóképpen fontos, eltérő képességekkel és tapasztalatokkal rendelkező személyekkel elolvastatni a dokumentumot.
- A lektorálásra nem minden értelmi fogyatékossgal élő ember alkalmas. Minden esetben az a legjobb, ha ellenőrzik a szöveget
 - olyanok, akik már részt vettek korábban ilyen munkában,
 - és olyanok is, akik még soha.
- Amikor értelmi fogyatékossgal élő személyeket kérünk meg egy szöveg ellenőrzésére, ne tegyünk fel nekik eldöntendő kérdéseket! Ne kérdezzünk például olyat, hogy: „Ezt könnyű megérteni?”. Inkább olyan kérdéseket tegyünk fel, melyekből kiderül, hogy megértették-e a szöveget. Például: „Mit gondol erről a szövegről?” „Mi értett meg ebből?” vagy „Mit nem értett meg?”

Kérjük meg az érintetteket,
hogyan ellenőrizzék:

- a szöveg hozzáférhetőségét,
- a tartalmát,
- és az elrendezését.

- Mindig mutassuk meg a dokumentum újabb változatait. Többször nézzük át a szöveget!
- Figyelmeztessük az értelmi fogyatékos embereket arra, hogy nem feltétlenül minden észrevételük lesz figyelembe véve. Magyarazzuk el ennek az okát. Például: Előfordulhat néha, hogy a személyek vagy szervezetek neve nem könnyen érthető. Ezeket azonban nem változtathatjuk meg.
- A lektorálás feltétele, hogy a lektorálást végző személy tudjon olvasni. A lektoráláshoz azonban kérhetjük olyan személyek segítségét is, akik nem tudnak olvasni. Ebben az esetben a segítő felolvassa a szöveget a személy számára. Ez is egy jó teszt, arra, hogy felmérjük a szöveg könnyen érthetőségét.

Az elkészített szöveg véglegesítése

- Ha lehetséges, győződjünk meg arról, hogy a hozzászólások után változtatásokat tett.
- Említsük meg az értelmi fogyatékos emberek szerepét!
Tüntessük fel a hátsó borítón, azt, hogy a kiadványt ki lektorálta.
Például így:
A kiadványt XXX lektorálta.

A projekt vezető szervezete az **Inclusion Europe** volt.
9 másik partner is részt vett benne.

Értelmi Fogyatékosággal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége – ÉFOÉSZ

17 Lónyay utca Budapest H-1093 – Magyarország

Tel: 0036 1 411 1356

e-mail: efoesz@efoesz.hu – weboldal: www.efoesz.hu

Anffas Onlus – National Association of Families of People with intellectual disabilities

Via Casilina, 3/T 00182 Rome – Italy

Tel: 0039 06/3611524 – 06/3212391

e-mail: nazionale@anffas.net – Website: www.anffas.net

Udruga za samozastupanje

Bleiweisova 15, 10000 Zagreb – Croatia

Tel: 00385 1 555 66 80

e-mail: kontakt@samozastupanje.hr – Website: www.samozastupanje.hr

Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliit

Estonian Mentally Disabled People Support Organisation

Maleva 16, 11711 Tallinn – Estonia

Tel: 00372 660 50 67

Gsm: 0037256671222

e-mail: evpit@vaimukad.ee – Website: www.vaimukad.ee

Confederación Española de Asociaciones en favor de las personas con discapacidad intelectual

Avda. General Perón, 32 28020 Madrid – Spain

Tel: 0034 91 556 74 13

e-mail: feaps@feaps.org – Website: www.feaps.org

Rupju berns

Ventspils str, 29, LV 1002, Riga – Latvia

Tel: 00371 67 624866

e-mail: jolanta.krasna@navigator.lv – Website: www.rupjuberns.lv

Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením v ČR

Karlínské nám. 12/59, 186 03 Praha 8 Czech Republic

Tel: 00420 221 890 436

e-mail: spmp@seznam.cz – Website: www.spmpcr.cz

Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v SR

Heydukova 25, 811 08 Bratislava – Slovak republic

Tel: 004212 63814968

e-mail: zpmpvsr@zpmpvsr.sk – Website: www.zpmpvsr.sk

Zveza Sožitje – zveza društev za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju

Samova 9, 1000 Ljubljana – Slovenia

Tel: 00386 1 43 69 750

e-mail: info@zveza-sozitie.si Website: www.zveza-sozitie.si

Inclusion Europe

Az Inclusion Europe az értelmi fogyatékossgal élő emberek és családjaik európai szövetsége.

Az értelmi fogyatékossgal élő emberek és családjaik jogaiért küzd. 36 országban vannak tagjai. Az Inclusion Europe-nak az ÉFOÉSZ is tagja.

Az értelmi fogyatékossgal élő emberek állampolgárok a saját országukban. Joguk van a társadalmi befogadásra, fogyatékossguk mértékétől függetlenül. Jogokat akarnak, nem kedvezményeket.

Az értelmi fogyatékossgal élő emberek értékes adottságokkal és képességekkel rendelkeznek.

Vannak ugyanakkor speciális igényeik is.

Szükségük van különböző szolgáltatásokra is, melyek segítik a speciális igényeikről való gondoskodást.

Az Inclusion Europe az értelmi fogyatékossgal élő emberek érdekében kifejtett munkáját három fő területre összpontosítja:

- Emberi jogok
- Társadalmi integráció
- Diszkrimináció elleni küzdelem

Az Inclusion Europe számos európai országban tevékenykedik, projektekkel, konferenciákkal, munkacsoportokkal és csereprogramokkal. Európai politikai javaslatokra reagál és információt nyújt az értelmi fogyatékos emberek szükségleteiről.

Az Inclusion Europe javaslatokat tesz az Európai Bizottság, valamint az Európai Parlament tagjai számára a fogyatékossgal kapcsolatos kérdésekben.

Készült az Európai Unió
Egész életen át tartó tanulás
programjának támogatásával.

Inclusion Europe

Galeries de la Toison d'Or - 29 Chaussée d'Ixelles - B-1050 Brussels - Belgium

Tel. : +32-2-502 28 15 - Fax : +32-2-502 80 10

secretariat@inclusion-europe.org - www.inclusion-europe.org